

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 kap. i bokföringslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att bokföringslagen ändras så att bokföringsskyldigheten, på ett sätt som tillgodoser de skattemässiga och andra myndighetsbehoven av att få uppgifter, utsträcks till att gälla dels rörelse som drivs och yrke som utövas av en utländsk juridisk person i Finland, dels rörelse vars verkliga ledning utövas i Finland, även om det utländska företaget inte driver rörelse eller utövar yrke här.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	3
2.1 Bestämmelserna om bokföring och bokslut.....	3
2.2 Ett utländskt samfunds fasta driftställe i Finland som grund för beskattningen	3
2.3 Ett utländskt samfunds verkliga ledning i Finland som grund för beskattningen	4
2.4 Skatte- och tullmyndighetens rätt att få uppgifter	4
2.5 Straffrättsligt hot om straff.....	6
3 Målsättning.....	7
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	7
4.1 De viktigaste förslagen.....	7
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	7
5 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	8
6 Remissvar	8
7 Specialmotivering	8
8 Ikraftträdande.....	14
9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	14
LAGFÖRSLAG	16
Lag om ändring av 1 kap. i bokföringslagen.....	16
BILAGA	18
PARALLELLTEXT	18
Lag om ändring av 1 kap. i bokföringslagen.....	18

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

I regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering 10.12.2019 (bilaga 4, punkt 9) sätts som mål att utländska sammanslutningar åläggs bokföringsskyldighet när de har ett fast driftställe i Finland. Målet upprepas i statsrådets principbeslut av den 11 juni 2020 om ett åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2020–2023 (punkt 1.2).

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet.

En remissbehandling av ärendet ordnades mellan den 24 augusti och den 18 september 2020, varefter beredningen har fortsatt i samarbete med sakkunniga inom finansministeriet och Skatteförvaltningen.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Bestämmelserna om bokföring och bokslut

En utländsk sammanslutning som är en näringsidkare som har grundat en filial i Finland är för närvarande med stöd av 17 a § i handelsregisterlagen (129/1979) skyldig att till patent- och registerstyrelsen lämna sitt bokslut för registrering och offentliggörande. Offentligheten för bokslut i fråga om utländska sammanslutningar som driver en filial är således innehållsmässigt densamma som den är för finländska företag med stöd av 3 kap. 9 och 10 § i bokföringslagen (1336/1997).

Däremot föreskrivs det om sammanslutningars bokföringsskyldighet i 1 kap. 1 § i bokföringslagen. Förteckningen i 1 mom. 1 punkten i den paragrafen över privaträttsliga sammanslutningar och stiftelser som omfattas av bokföringsskyldigheten har tolkats så att den avser enbart sådana juridiska personer som har bildats i enlighet med finsk lag. Således omfattas utländska sammanslutningar eller andra juridiska personer inte av bokföringsskyldigheten i Finland, vilket särskilt konstateras i 1 kap. 1 § 4 mom. i bokföringslagen.

2.2 Ett utländskt samfunds fasta driftställe i Finland som grund för beskattningen

När det gäller beskattningen är utländska samfund i egenskap av sådana begränsat skattskyldiga som avses i 9 § 1 mom. 2 punkten i inkomstskattelagen (1535/1992) skyldiga att betala skatt på inkomst som förvärvats här. Sådan inkomst är bl.a. inkomst av ”rörelse” som bedrivits här med stöd av 10 § 1 mom. 2 punkten i den lagen. Vad som är rörelseinkomst styrs av den lagens 13 a §, där det finns en definition av ”fast driftställe” i Finland. Med fast driftställe avses bl.a. *”en plats på vilken det för näringsverksamhetens stadigvarande bedrivande finns en särskild plats för affärsverksamhet eller där särskilda anordningar vidtagits, såsom en plats där företagets ledning, filial, kontor, industrianläggning, produktionsanläggning, verkstad eller butik eller annat stadigvarande inköps- eller försäljningsställe finns”*. Skatteförvaltningen har gett en mer detaljerad anvisning om identifiering av fasta driftställen i inkomstbeskattningen (Inkomstbeskattning av begränsat skattskyldiga utländska samfund i Finland – Rörelseinkomst och andra inkomster från Finland 1.1.2021 – dnr VH/5426/00.01.00/2020, avsnitt 3).

Vad som avses med fast driftställe vid mervärdesbeskattningen anges i artikel 11 i rådets genomförandeförordning (EU) nr 282/2011 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt. Med fast driftställe avses där ett stadigvarande affärsställe från vilket rörelsen helt eller delvis bedrivs. Ett fast driftställe kan vara t.ex. en lägenhet, en affärslokal, en industrianläggning och en anordning som används i näringsidkarens rörelse. Affärsstället kan också finnas i en annan näringsidkares lokaler. Registrering som mervärdesskattskyldig innebär i sig inte att ett fast driftställe bildas i mervärdesbeskattningen (Skatteförvaltningens anvisning: Registrering av en utlänning som mervärdesskattskyldig i Finland 17.12.2019 – dnr VH/3545/00.01.00/2019), punkt 2.1).

Utländska företag som har ett fast driftställe i Finland blir således tvungna att för beskattningen beräkna räkenskapsperiodens resultat och specificera de tillgångar och skulder som hänför sig till det fasta driftstället. Att ett utländskt samfund med stöd av 1 kap. 1 § i bokföringslagen inte omfattas av lagens tillämpningsområde innebär emellertid att bokföringsmaterialet för dess fasta driftställe här inte omfattas av bestämmelserna i 2 kap. 7–10 § i bokföringslagen om hur räkenskapsperiodens bokföringsmaterial ska behandlas och förvaras och om förvaringstiden.

Av ovannämnda skäl kan den finska skattemyndigheten för fullgörande av sin uppgift inte åberopa bestämmelserna i bokföringslagen. Detta har försvårat skattekontrollen, eftersom det utöver att utreda beloppet av den beskattningsbara inkomsten är nödvändigt att få bokföringsmaterial för granskning, i synnerhet när det gäller aktörer inom den grå ekonomin, för att man ska kunna bedöma om ett fast driftställe ska bildas i Finland eller inte. Samma brist belastar också tullmyndighetens rätt att få information.

2.3 Ett utländskt samfunds verkliga ledning i Finland som grund för beskattningen

Inkomstskattelagen ändrades genom en lag (1188/2020) som trädde i kraft den 1 januari 2021 så att en utländsk juridisk person betraktas som allmänt skattskyldig om dess verkliga ledning utövas i Finland. Platsen för den verkliga ledningen bestäms enligt var de viktigaste besluten om den högsta dagliga ledningen fattas av styrelsen eller något annat motsvarande organ, dessutom med beaktande av övriga omständigheter som hänför sig till organiseringen av verksamheten och till rörelsen. De nya bestämmelserna tillämpas första gången vid beskattningen för 2021.

2.4 Skatte- och tullmyndighetens rätt att få uppgifter

Bokföringslagstiftningen utgör inte den enda grunden för skattemyndighetens granskningsarbete. Bestämmelser om särskild rätt att få uppgifter finns i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995), i vilken de viktigaste bestämmelserna till denna del finns i 11, 11 a och 14 §. Med stöd av den förstnämnda paragrafen ska den skattskyldige, såsom ett utländskt samfunds fasta driftställe i Finland, på uppmaning av Skatteförvaltningen, med samma skyldigheter som gäller i fråga om skattedeklarationen, utöver denna lämna de kompletterande uppgifter och utredningar samt förete de verifikationer som kan behövas vid beskattningen av den skattskyldige eller handläggning av överklagande som gäller beskattningen.

Bestämmelser om Tullens inspektionsrätt finns i 8 och 102 § i tullagen (304/2016) samt i artikel 48 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 om fastställande av en tullkodex för unionen. Inspektionsrätten omfattar bl.a. granskning i realtid och i efterhand av uppgifter som är väsentliga med tanke på företagets bokföring och annan tullbeskattning.

Dessutom är ett utländskt samfunds fasta driftställe i Finland skyldigt att förvara sina verifikationer även om driftstället inte hör till de bokföringsskyldiga som avses i den gällande bokföringslagen. Förvaringsskyldigheten gäller verifikationer som hänför sig till de inkomster, avdrag, tillgångar, skulder eller andra uppgifter som uppgetts i skattedeklarationen (11 a § i lagen om beskattningsförfarande).

Likaså kan ett fast driftställe såsom skattskyldig bli föremål för skattegranskning. Då ska den skattskyldige för Skatteförvaltningen i Finland uppvisa sin bokföring och sina anteckningar samt allt det material och all den egendom som hör till förvärvsverksamheten, liksom också övrigt material och övrig egendom, som kan behövas för beskattningen (14 § 1 mom. i lagen om beskattningsförfarande). I fråga om verifikationer och annat material som gäller mervärdesskatt och som lagras elektroniskt utomlands räcker det emellertid att uppgifterna är fullständigt tillgängliga i realtid genom en datorförbindelse och att en utskrift kan fås av dem i läsbar form (lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ (768/2016), 24 § 2 mom.).

Skyldigheterna enligt ovannämnda bestämmelser gäller i första hand situationer där det inom skattemyndigheten inte råder någon oklarhet om att det finns ett fast driftställe i Finland. I praxis i samband med skattegranskning blir man dock ofta tvungen att utreda huruvida ett fast driftställe har uppkommit samt beloppet av dess beskattningsbara inkomst. Med tanke på denna uppgift har innehållet i och omfattningen av skyldigheten att visa upp material enligt 11 och 14 § i lagen om beskattningsförfarande ansetts oklart. Emellertid har avsaknaden av bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen för utländska sammanslutningar i fråga om fasta driftställen i Finland ansetts försvåra begäran om och erhållande av bokföringsmaterial för skattekontrollen (Statsrådets principbeslut av den 11 juni 2020 om ett åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2020–2023, punkt 1.2).

Frågan är av betydelse särskilt med tanke på utländska företag som ägs av personer bosatta i Finland. Som exempel kan nämnas att av de företag som är införda i Estlands företagsregister och som grundats i enlighet med deras lagstiftning ägdes år 2018 ca 3 000 av finländare bosatta i Finland. Av dessa hade endast cirka 400 företag också ett finländskt FO-nummer, vilket innebär att de omfattas av skattekontrollen (källa: Skatteförvaltningen, Enheten för utredning av grå ekonomi: Virolaiset yritykset Suomen markkinoilla – katsaus harmaan talouden riskeihin (Estniska företag på den finländska marknaden – översikt över riskerna för grå ekonomi, rapport 3/2020 s. 17, på finska)). Det finländska FO-numret beskriver dock inte utländska företags verksamhet här som ett fast driftställe utan ett utländskt företag kan ha ett FO-nummer även om det inte har något fast driftställe. Ett utländskt företag kan beviljas FO-nummer på myndighetsinitiativ av orsaker som hänför sig till skattekontrollen. På det hela taget har bokföringsskyldigheten för fasta verksamhetsställen betydelse för en relativt stor grupp företag, eftersom det i Finland finns tusentals fasta verksamhetsställen och filialer för utländska företag, när även andra än estniska företag beaktas.

Såsom framgår av skattemyndighetens anvisningar kan ett fast driftställe uppkomma i Finland bl.a. genom att en ledningsperson i ett utländskt företag har ett hemkontor i Finland från vilket han eller hon stadigvarande sköter företagets verksamhet (Skatteförvaltningen: Inkomstbeskattning av begränsat skattskyldiga utländska samfund i Finland – Rörelseinkomst och andra inkomster från Finland 1.1.2021 – dnr VH/5426/00.01.00/2020, avsnitt 3.2.5). Vid utredningen av sådana situationer är det viktigt att skattemyndigheten i Finland få uppgifter av det utländska företaget.

2.5 Straffrättsligt hot om straff

Hemlighållande av sådana omständigheter som ligger till grund för skattskyldigheten har kriminaliserats som skattebedrägeri i 29 kap. 1 § i strafflagen (39/1889). Med stöd av denna bestämmelse riktas straffansvaret mot den som genom att för beskattningen ge oriktiga uppgifter om en omständighet som påverkar bestämmandet av skatt, genom att i en anmälan som lämnas för beskattningen hemlighålla en sådan omständighet som påverkar bestämmandet av skatt, i syfte att undandra skatt genom att underlåta att fullgöra sådana skyldigheter som föreskrivs för beskattningen och som har betydelse för bestämmandet av skatt, eller i övrigt bedrägligt får till stånd eller försöker få till stånd att ingen eller alltför låg skatt bestäms eller att skatt återbetalas utan grund.

Emellertid har också bokföringsskyldigheten ofta betydelse vid utredning av ekonomiska brott. För bokföringsbrott enligt 30 kap. 9 § i strafflagen kan dömas den som har underlåtit att uppfylla en i den bestämmelsen nämnd skyldighet enligt bokföringslagstiftningen. Det för den grova gärningsformen föreskrivna maximala straffet för bokföringsbrott är fängelse i fyra år (30 kap. 9 a § i strafflagen). Detta är detsamma som för grovt skattebedrägeri (29 kap. 2 § i strafflagen).

Vilken betydelse kriminaliseringen av bokföringsbrott har i samband med utredning av om ett fast driftställe finns har behandlats i högsta domstolens avgörande HD 2017:98. Åtalet grundade sig på det rättsläge som föregick gällande 1 kap. 1 § i bokföringslagen, då all affärsverksamhet i allmänhet, också den som ett utländskt företag bedriver här, omfattades av bokföringsskyldigheten och således också av straffrättsligt ansvar.

Högsta domstolen konstaterade för det första att skattemyndigheterna i Finland hade varit medvetna om att bokföringen förvaras på behörigt sätt i Schweiz, som är bolagets hemviststat, och att den åtalade således inte ska anses ha gömt undan bokföringen eller hemlighållit förvaringsplatsen för bokföringen. I domskälen betonas dock att det bakom straffbestämmelsen om bokföringsbrott bl.a. ligger en strävan att skydda intressentgrupper, såsom skattetagare, från andra brott och trygga en motiverad rätt att få uppgifter om den bokföringsskyldiges verksamhet (domskäl, punkt 66).

Genom bestämmelserna om förvaring av bokföringsmaterial strävar man efter att skydda bl.a. myndigheternas rätt att få uppgifter. Med hänvisning till detta ansåg domstolen att varaktig förvaring av bokföringsmaterial enbart i Schweiz som en del av den övriga bokföringen – även om bolaget hade ett fast driftställe i Finland och skyldighet att med stöd av de bestämmelser som gällde vid tidpunkten för åtalet att i Finland förvara det material som gällde driftstället – kunde utgöra sådant döljande av bokföringsmaterial som avses i 30 kap. 9 § i strafflagen. Förfarandet hade också i väsentlig grad försvårat erhållandet av en rättvisande bild av resultatet av det fasta driftställets verksamhet eller av driftställets ekonomiska ställning (domskäl, punkt 66).

Även om det i det fall som avgörandet av högsta domstolen gällde hade begåtts bokföringsbrott på det sätt som beskrivs ovan, var det vid bedömningen enligt domskälen dock av betydelse att det inte var fråga om en försummelse av bokföringen som sådan, utan endast av skyldigheten att förvara det fasta driftställets bokföringsmaterial i Finland och att det i skatteavtalet mellan Finland och Schweiz föreskrivs om informationsutbyte mellan de berörda statliga skattemyndigheterna. Med beaktande av dessa omständigheter ansåg högsta domstolen att bokföringsbrottet som helhet bedömt inte kunde betraktas som grovt. Med beaktande av det sätt på vilket brottet begicks och den skuld som framgick därav måste brottet anses vara förhållandevis ringa i sitt slag (domskäl, punkterna 67 och 68).

Den gällande bokföringslagens 1 kap. 1 §, som gäller enbart finska juridiska personer, möjliggör inte i det ovan behandlade avgörandet HD 2017:98 avsedda hot om straff riktas mot utländska aktörer, vilket ska anses vara en central grund för propositionen.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att göra det möjligt för skattemyndigheten att få uppgifter om bokslut och annat bokföringsmaterial dels för beskattningen av fasta driftställen i Finland och dels för beskattningen av rörelser vars verkliga ledning utövas i Finland. Propositionen har via inspektionsfunktionen också kontaktytan bland annat till Tullens brottsutredning som är förundersökningsmyndighet i tullbrottmål. Rätten till uppgifter ska grunda sig på bokföringsskyldigheten för att det straffrättsliga ansvar som härleds från den ska få en förebyggande effekt på ett heltäckande sätt.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att juridiska personer som kommer från länder utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, vars verkliga ledning utövas i Finland, ska åläggas en ny skyldighet att upprätta ett bokslut enligt bokföringslagen i det fall att det inte annars i fråga om den juridiska personen finns tillgång till ett heltäckande bokslut som ger en rättvisande bild av hela verksamheten. Också i det fall att en juridisk person som kommer från ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har ett fast driftställe i Finland, med det inte annars finns ett bokslut som ger en rättvisande bild, uppstår en skyldighet att upprätta ett bokslut som följer bestämmelserna i bokföringslagen över rörelse som drivs och yrke som utövas i Finland.

Eftersom en utländsk juridisk person är bokföringsskyldig enligt bokföringslagen i förhållande till de skyldigheter som avses i de föreslagna lagändringarna, effektiviseras fullgörandet av dessa skyldigheter av det hot om straff för försummelse som avses i 30 kap. i strafflagen.

Propositionen har inga konsekvenser för företag som i stället för bokföringslagen omfattas av speciallagstiftning, såsom inom finansmarknads- eller försäkringsbranschen. Inga ändringar som gäller dem föreslås.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Den föreslagna lagändringen är ägnad att svara mot behoven inom beskattningen såväl som inom bekämpningen av grå ekonomi. Lagändringen tryggar beräkningen av det skattemässiga resultatet liksom även att det bokslut och övriga bokföringsmaterial som ligger till grund för fastställandet av tillgångarna och skulderna kan användas i beskattningen även om materialet är i ett utländskt företags besittning. Detta bidrar till att beskattningen riktas på ett jämlikt sätt även till sådana fasta driftställen som utländska företag har i Finland. Dessutom möjliggörs sådan beskattningsrätt som grundar sig på utövandet av den verkliga ledningen. Lagändringen säkerställer också att Skatteförvaltningen kan svara på internationella begäranden om handräckning i fråga om beskattning och även i övrigt fullgöra skyldigheterna i fråga om internationellt informationsutbyte i fråga om beskattning.

På motsvarande sätt tryggar lagändringen också Tullens möjligheter att genomföra sin tillsyns-åtgärd. Ändringen främjar i synnerhet de kontroller som utförs i efterhand i Tullens företagsgranskningsfunktion, eftersom riktigheten av inspektionsobjektets tullverksamhet i fråga om dessa åtgärder till en betydande del utreds i bokföringsmaterialet.

För beskattningen i Finland ska ett utländskt företag också enligt de nuvarande bestämmelserna beräkna räkenskapsperiodens resultat för ett fast driftställe samt specificera de tillgångar och skulder som hänför sig till det fasta driftstället. Den föreslagna lagändringen har således inte mer än ringa verksamhetsmässiga eller kostnadsmässiga konsekvenser för de fasta driftställen som ändringen gäller eller för de utländska företag som driver driftställena. Lagändringen innebär inte att ett utländskt företag separat och självständigt ska upprätta ett offentligt bokslut enligt 3 kap. i bokföringslagen utifrån den skattemässiga resultaträkningen och fastställandet av tillgångar och skulder för det fasta driftstället.

Genom den föreslagna nya bestämmelsen blir utländska juridiska personer bokföringsskyldiga, vilket innebär att försummelser av skyldigheter som gäller dem kriminaliseras som bokföringsbrott enligt 30 kap. i strafflagen.

5 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Den föreslagna ändringen ger skattemyndigheten rätt att få uppgifter, i enlighet med proportionalitetsprincipen, som utgör en del av en god förvaltning. Ett alternativ till detta skulle därför vara att bestämmelserna tas in i skattelagstiftningen. Detta alternativ bör dock betraktas som sekundärt, eftersom bestämmelser om bokföringsrättsliga skyldigheter i regel ska ingå i bokföringslagen och i de författningar på lägre nivå som grundar sig på den. Genom denna ordning tryggas medborgarnas och företagets möjligheter att få uttömmande information om sina bokföringsrättsliga skyldigheter.

6 Remissvar

Inrikesministeriet, finansministeriet, Skatteförvaltningen och Tullen samt Finlands Näringsliv har gett utlåtanden i ärendet. Uppmärksamhet fästes bl.a. vid skatte- och tullmyndigheternas behov av att få tillgång till tillräckliga bokföringsmässiga uppgifter som grund för beslut samt vid rättssäkerheten i fråga om bokföringsskyldighetens innehåll. Utifrån responsen har propositionen preciserats bl.a. så att utländska juridiska personer blir bokföringsskyldiga för rörelse som leds härifrån.

7 Specialmotivering

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Juridiska personers bokföringsskyldighet. Det föreslås att 4 mom. ersätts med en informativ hänvisning till den föreslagna 1 b §, där det föreskrivs om utländska juridiska personers bokföringsskyldighet.

1 b §. Utländska juridiska personers bokföringsskyldighet. Bokföringsskyldigheten för en juridisk person som bildats eller registrerats utomlands ska härledas från drivande av rörelse eller utövande av yrke i det föreslagna 1 mom. Begreppet är detsamma som i 1 a §, som gäller fysiska personer. Dess innehåll anses vara väl etablerat i bokföringspraxis med stöd av bokföringsnämndens utlåtande av den 23 maj 1994 (nr 1275), som baserar sig på 1973 års bokföringslag (655/1973). För att trygga rättssäkerheten ska tolkningen av det föreslagna momentet grunda sig på det ovan nämnda ställningstagandet från nämnden, dock med beaktande av de konsekvenser som anslutningen till Europeiska unionen sedermera haft på rättsläget. Vid behov kan både den utländska juridiska personen själv och myndigheten dock begära bokföringsnämndens utlåtande om en viss verksamhet med stöd av 8 kap. 2 §.

Bokföringsskyldighetens omfattning bestäms i momentets föreslagna *första mening* av huruvida den utländska juridiska personens verkliga ledning utövas i Finland. Detta motsvarar 9 § 1 mom. 1 punkten och 9 § 8 mom. i inkomstskattelagen, med stöd av vilka bestämmelser inte bara samfund som bildats eller registrerats här utan också sådana samfund vars verkliga ledning utövas i Finland är allmänt skattskyldiga.

Tolkningen följer definitionen av verklig ledning i inkomstskattelagen. Avsikten är att säkerställa att bestämmelsens tillämpningsområde omfattar åtminstone situationer där en utländsk juridisk person har en sådan verklig ledning i Finland som avses i inkomstskattelagen. I enlighet med 9 § 8 mom. i inkomstskattelagen utövas den verkliga ledningen ”*på den plats där [det utländska] samfundets styrelse eller något annat beslutande organ fattar de viktigaste besluten för samfundet vad gäller den högsta dagliga ledningen*”, men ”*vid bedömningen av var den verkliga ledningen utövas beaktas emellertid även andra omständigheter som rör samfundets organisation och rörelse*”. Avsikten är således att platsen för den verkliga ledningen i bokföringsrättsligt hänseende ska bestämmas på samma sätt som inom skatterätten, vilket är det centrala syftet med den föreslagna lagändringen, nämligen att säkerställa att det material som ligger till grund för beskattningen omfattas av lika bokföringsskyldighet. Skattebestämmelserna och beskattningspraxisen är således av betydelse vid tolkningen av denna bestämmelse i bokföringspraxis, t.ex. när bokföringsnämnden yttrar sig om god bokföringssed.

Utöver att det i lagen föreskrivs om utövande av den verkliga ledningen i Finland, ska bokföringsskyldigheten för andra slags utländska företag enligt bestämmelsen i *andra meningen* i momentet gälla enbart den rörelse som drivs och yrke som utövas i Finland. Denna bestämmelse omfattar med tanke på beskattningens behov begreppet fast driftställe i enlighet med 13 a § i inkomstskattelagen: ”*Med fast driftställe avses en plats på vilken det för näringsverksamhetens stadigvarande bedrivande finns en särskild plats för affärsverksamhet eller där särskilda anordningar vidtagits, såsom en plats där företagets ledning, filial, kontor, industrianläggning, produktionsanläggning, verkstad eller butik eller annat stadigvarande inköps- eller försäljningsställe finns. Till fast driftställe hänförs även en i bruk varande gruva eller annan fyndighet, stenbrott, torvmosse, grustag eller annan därmed jämförlig plats eller, då till näringsverksamheten hörande försäljning av parcellerade eller för parcellering avsedda fastigheter bedrivs, dessa fastigheter och vid byggnadsentreprenad den plats där sådan verksamhet bedrivits i betydande omfattning, samt vid bedrivande av linjetrafik även rörelsens serviceställe eller en annan särskild stadigvarande plats för affärsverksamhet som betjänar trafiken.*”

Bestämmelsen gör det likaså möjligt att tillgodose tillsynsbehoven enligt mervärdesskattelagen (1993/1503), eftersom det fasta driftställe som avses i meningen är begreppsmässigt öppet och således också sträcker sig till definitionen i rådets genomförandeförordning (EU) N:o 282/2011 om mervärdesskatt. Enligt artikel 11 i genomförandeförordningen avses med ett fast driftställe i handel med tjänster varje annat fast driftställe, än det säte för den ekonomiska verksamheten som har en tillräcklig grad av varaktighet och en lämplig struktur avseende personella och tekniska resurser för att kunna ta emot och använda de tillhandahållna tjänsterna för sitt eget behov. Ett fast driftställe i Finland kan bildas också för en näringsidkare som enbart bedriver varuhan- del, om driftstället har en tillräcklig grad av varaktighet och tillräckliga personal- och tekniska resurser för att ta emot, använda eller tillhandahålla tjänster. Vid den bokföringsrättsliga tillämpningen av momentet kan tullmyndigheten således i sin tillsynsåtgärd stödja sig på det mervärdesskatterättsliga begreppet om fast driftställe. Eftersom rörelse som drivs och yrke som utövas i Finland inbegriper således det skatterättsliga innehållet av fast driftställe, såsom framgår av det avgörande av nämnden som nämns ovan, täcker bokföringsskyldigheten de skatte- mässiga behoven. För att säkerställa detta – på samma sätt som i fråga om den första meningen – är skattebestämmelserna och beskattningspraxisen av största vikt för den bokföringsrättsliga tolkningen.

Statusen som juridisk person bestäms enligt den utländska lag med stöd av vilken den juridiska personen har registrerats eller annars bildats. För att den föreslagna bestämmelsen på ett heltäckande sätt ska tillgodose beskattningens behov utsträcks bokföringsskyldigheten i 2 mom. på motsvarande sätt som i 3 § 6 och 7 punkten i inkomstskattelagen till utländska dödsbon eller för särskilt ändamål förbehållna utländska förmögenhetskomplex. Som sådana förmögenhetskomplex betraktas på motsvarande sätt som i 3 § 5 punkten i inkomstskattelagen bl.a. placeringsfonder och specialplaceringsfonder samt utländska trustar som avses i 4 § 1 mom. 9 punkten i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, vilka i Common law-länder är ekonomiska konstruktioner med tre parter, dvs. en grundare (*settlor*), en intressebevakare (*trustee*) och en förmånstagare (*beneficiary*). I en trust har man med intressebevakarens samtycke med en ensidig rättshandling upprättat ett arrangemang mellan grundaren och förmånstagaren, vilket innebär att grundaren med full äganderätt och bestämmanderätt överför trustegendomen på intressebevakaren (regeringens proposition 228/2016 rd, s. 18). Likaså definieras begreppet förmögenhetshelhet bl.a. i högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2015:9 och i fallet FCP-fondens klassificeringar HFD 2004:116. I den juridiska litteraturen avses med begreppet t.ex. medel som samlats in för projekt samt medel som har bestämts genom testamente, men för vilka det ännu inte finns uppgifter om den slutliga mottagaren.

Finlands bokföringslag baserar sig i fråga om upprättande av bokslut på Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG (2013/34/EU), nedan *EU:s redovisningsdirektiv*, som är tvingande rätt för små företag. I små företag behöver ett av följande kriterier inte uppfyllas: balansräkning 6 miljoner euro, nettoomsättning 12 miljoner euro, antal anställda 50 (artikel 3.2). Tvingande innebär att en medlemsstat i sin nationella lagstiftning inte får ställa strängare krav på aktiebolaget än vad direktivet förutsätter. Artikel 4.5 om detta har följande lydelse: ”Medlemsstaterna får kräva att andra företag än små företag lämnar upplysningar i sina årsbokslut som går utöver det som krävs enligt detta direktiv.” Dessutom har det föreskrivits särskilt om filialer i rådets elfte bolagsrättsliga direktiv 89/666/EEG. Med stöd av artiklarna 2.1 g och 3 i det nämnda direktivet offentliggörs som information om en här belägen filial till ett bolag från en EES-stat bolagets bokslut som har upprättats i enlighet med bestämmelserna i dess hemstat. Eftersom bestämmelsen är uttömmande är det inte möjligt att kräva att finsk lag iakttas i fråga om den bokslutsinformation som ska offentliggöras om en utländsk filial. Att bestämmelsen är uttömmande framgår av inledningsfrasen i den nämnda artikel 2: ”Skyldigheten att offentliggöra - - ska endast avse följande handlingar och uppgifter”.

Med stöd av vad som konstaterats ovan föreslås det att det i *första meningen i 3 mom.* föreskrivs att bokslut enligt EU:s redovisningsdirektiv ska betraktas som ett bokslut som avses i denna lag. Således är ett bokslut som upprättats enligt lagen i en stat som hör till EES-området tillräckligt. Detsamma gäller också storbritanniskt bokslut, förutsatt att det inte senare föreskrivs om upprättande av bokslut på ett sätt som minskar enhetligheten. Utöver det direktivbaserade bokslutet godkänns också bokslut enligt internationella IFRS-standarder på det sätt som förutsätts i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder, nedan *IAS-förordningen*. Som jämförbara kan betraktas också god redovisningssed i Förenta staterna (*Generally Accepted Accounting Principles of the United States of America*) och god redovisningssed i Japan (*Generally Accepted Accounting Principles of Japan*) på motsvarande sätt som i kommissionens beslut av den 12 december 2008 om tredjeländsemittenters användning av vissa tredjeländers redovisningsstandarder och internationella redovisningsstandarder vid upprättandet av sina koncernredovisningar (2008/961/EG, artikel 1).

Även om det i Finland finns ett fast driftställe eller en verklig ledning, får bokföringen upprättas och förvaras i hemstaten i enlighet med de begränsningar som avses ovan. Med andra ord innebär det faktum att det i Finland är bokföringsskyldigt inte skyldighet att upprätta bokföring två gånger.

Frågan huruvida en utländsk juridisk person är allmänt skattskyldig på grundval av den faktiska ledningen avgörs enligt nationell rätt. En sådan juridisk person är oftast allmänt skattskyldig även i den stat där den är etablerad och registrerad. Villkendera staten som betraktas som bosättningsstat enligt ett skatteavtal avgörs på basis av ett skatteavtal mellan de berörda staterna. Med tanke på juridiska personers bokföringsskyldighet saknar det dock betydelse vilken stat som betraktas som bosättningsstat enligt ett skatteavtal. Om det är fråga om en EES-stat eller om den redovisningsstandard som ska följas är IFRS, US GAAP eller Japan GAAP, räcker det att bokföringen upprättas och förvaras i enlighet med lagstiftningen i den stat där stiftelsen eller registreringen äger rum.

Av principen om EU-rättens företräde, dvs. företrädesprincipen, följer att en EU-rättslig bestämmelse har företräde i situationer där den nationella rätten och unionsrätten inte överensstämmer med varandra. Således kan det inte nationellt föreskrivas på ett sätt som avviker från de bestämmelser om hemvist som ingår i EU:s direktiv. EU:s bolagsrättsliga bestämmelser om hemvist utsträcker sig också till redovisningsrätten som tvingande och primära bestämmelser. Som bolagsrättslig norm ålägger redovisningsdirektivet alla företag som omfattas av dess tillämpningsområde, dvs. i Finland aktiebolag och sådana personbolag vars ansvariga bolagsman är ett aktiebolag skyldighet att upprätta bokslut (artikel 1.1 a och bilaga I samt artikel 1.1 b och bilaga II). Den bokslutsrättsliga hemorten bestäms sålunda i enlighet med EU:s bolagsrättsliga bestämmelser om hemvist.

Redovisningsdirektivet känner inte till möjligheten att t.ex. ett bolag som är registrerat här med stöd av aktiebolagslagen skulle låta bli att upprätta bokslut enligt Finlands bokföringslag och ha den bokföring som ligger till grund för bokslutet av den anledningen att bolaget i en annan EES-stat anses vara allmänt skattskyldigt där på grundval av liknande kriterier om utövande av den verkliga ledningen som de som det föreskrivs om i 9 § i inkomstskattelagen, varför bokslut separat ska upprättas i enlighet med lagen i den andra EES-staten. Med andra ord innehåller redovisningsdirektivet ingen ekvivalensmekanism som gör det möjligt för ett företag att åsidosätta bestämmelserna om bokslut, som baserar sig på detta direktiv, i sin hemstat och upprätta sitt bokslut i enlighet med de nationella bestämmelserna i en annan medlemsstat, även om också dessa grundar sig på samma direktiv.

I skattehänseende avgörs situationer med dubbel hemvist i enlighet med skatteavtalet, om ett skatteavtal har ingåtts mellan länderna. I skatteavtal avgörs en situation med dubbel hemvist för ett samfund i regel på basis av var den verkliga ledningen utövas eller genom förhandlingar mellan de behöriga myndigheterna. När hemvisten enligt ett skatteavtal har avgjorts, fördelas beskattningsrätten i enlighet med skatteavtalet mellan hemviststaten och inkomstkällstaten. Om en stat har beskattningsrätt till inkomst enligt ett skatteavtal och den andra staten vanligen avstår från att beskatta denna inkomst eller gottgör den skatt som betalats till den andra staten. Den allmänna beskattningsrätten upphör dock inte i den stat som inte anses vara hemvisten enligt samfundets skatteavtal.

Även om den skattemässiga problematiken med dubbel hemvist avgörs så att den skatterättsliga hemvisten med stöd av ett skatteavtal inte är i Finland, innebär detta inte med tanke på EU:s bolagsrätt att skyldigheten för aktiebolaget som är registrerat här att upprätta bokslut och ha bokföring enligt Finlands bokföringslag skulle upphöra. EU:s redovisningsdirektiv tillåter inte detta, eftersom bokslutet enligt EU:s rättsordning omfattas av den bolagsrättsliga lagstiftningen

om säte. Ett finländskt bolag ska således alltid upprätta bokslut och bokföra sina affärshändelser i enlighet med finsk lag. Om ett finländskt bolag som avses i exemplet, som upprättar bokslut i enlighet med bokföringslagen, i en annan EU-stat åläggs bokslutsskyldighet också i enlighet med lagstiftningen i den staten, innebär detta i själva verket att den administrativa bördan fördubblas på ett sätt som är okänt i EU:s redovisningsdirektiv och som kan anses strida mot nämnda artikel 4.5 i fråga om småföretag.

Det beskrivna kravet på ”dubbel” bokslutsinformation ger inte heller något innehållsmässigt mervärde. Eftersom bägge boksluten – både det som upprättats enligt finsk lag och det som upprättats enligt bestämmelserna i en annan medlemsstat – universellt täcker företagets all affärsverksamhet, är det fråga om två dokument som uppfyller kraven i EU:s redovisningsdirektiv. Av att bägge boksluten överensstämmer med EU:s redovisningsdirektiv följer att ett av dem kan ha ett högre informationsvärde än det andra; detta gäller framför allt små företag, eftersom nationella informationskrav som överskrider direktivets krav inte är tillåtna i medlemsstaterna (artikel 4.5).

Det som konstateras ovan begränsar omvänt också den finska lagstiftaren. Således är det inte möjligt att i Finlands nationella lag ställa tilläggskrav av det slag som beskrivs ovan för ett allmänt skattskyldigt bolag vars bolagsrättsliga hemort är i en annan medlemsstat utan att bryta mot EU-rättens företräde. Det är inte heller känt att det skulle ha föreskrivits om sådana krav i EES-staterna.

Med stöd av momentets *andra mening* är det möjligt att med ett bokslut enligt 3 kap. i lagen jämställa ett sådant utländskt bokslut som, utan att direkt basera sig på EU-lagstiftningen, säkerställer en rättvisande bild av den juridiska personens resultat och ekonomiska ställning. Till stöd för sin bedömning kan en utländsk juridisk person eller myndigheten begära bokföringsnämndens utlåtande om motsvarigheten; *den tredje meningen* i momentet innehåller en informativ hänvisning till detta.

Den föreslagna *första meningen* i 4 mom. kompletterar det föregående momentet genom att ålägga en juridisk person från ett land utanför EES-området att upprätta ett bokslut enligt finsk lag, om inte dess eget bokslut kan anses vara tillräckligt för att ge en rättvisande bild av dess resultat och ekonomiska ställning.

Det bokslut som avses i momentet ska enligt momentets *andra mening* upprättas inom fyra månader från utgången av räkenskapsperioden för den juridiska personen. Det är behövt att föreskriva om tidsfristen, eftersom bestämmelserna om tiden för upprättande av bokslut i en utländsk juridisk persons hemstat inte gäller denna situation.

I händelse av en sådan exceptionell situation att en juridisk person inte annars upprättar bokslut ska med stöd av momentets *tredje mening* kalenderåret betraktas som räkenskapsperiod.

Paragrafens 5 mom. kompletterar det föregående 4 mom. Med stöd av den föreslagna bestämmelsen är en utländsk juridisk person, vars verkliga ledning utövas i Finland, skyldig att upprätta bokslut över all sin rörelse även i det fall att den inte till någon del drivs här. Skyldigheten riktar sig uteslutande till juridiska personer från länder utanför EES-området som inte omfattas av bokslutsförpliktelserna enligt EU-rätten. Ett separat bokslut ska emellertid upprättas endast i det fall att inget bokslut över huvud taget har upprättats i hemstaten eller att bokslutet inte annars omfattar den berörda juridiska personens drivande av rörelse eller utövande av yrke i sin helhet.

Det föreslagna 6 mom. ger en finsk myndighet rätt att av en juridisk person som inte hör till EES-området få bokslutet liksom också andra sådana bokföringsuppgifter som behövs vid beskattningen eller vid skötseln av en annan myndighetsuppgift. Genom förslaget säkerställs att Skatteförvaltningen får bokföringen till granskning på det sätt som förutsätts i 14 § i lagen om beskattningsförfarande och får uppgifter och utredningar samt verifikationer som kan behövas för beskattningen på det sätt som förutsätts i 11 § i lagen om beskattningsförfarande. På motsvarande sätt säkerställer förslaget att tullmyndigheten får bokföringsinformation med stöd av 8 och 102 § i tullagen samt artikel 48 i EU:s tullkodex.

För den händelse att begäran inte tillmötesgår, riktas ett hot om sanktioner enligt 30 kap. 9 § i strafflagen mot företrädaren för den juridiska personen om en domstol anser att dennes försummelse utgör döljande av bokföringen som gör det svårare att få en riktig och tillräcklig bild av resultatet av verksamheten eller av den ekonomiska ställningen. Denna påföljd riktar sig i enlighet med nuvarande rättspraxis till medlemskap i styrelsen och annan verklig ledare eller någon annan aktiv aktör. Exempelvis i Helsingfors hovrätts dom av den 16 maj 2008 (1362 – dnr R 07/2960) ansågs det ha bevisats att den åtalade var verksam i ett utländskt företag som verklig ledare och utövade faktisk bestämmanderätt i företaget och var således ansvarig för bokföringen. På motsvarande sätt dömde Helsingfors hovrätt den 18 februari 2014 (356 – R 13/583) de faktiska aktörerna i ett företag för bokföringsbrott.

Denna rätt påverkas inte av huruvida bokslutet har getts in till myndigheten i den juridiska personens hemstat för registrering och eventuellt offentliggörande eller inte. Det har inte heller någon betydelse om bokslutet har fastställts på bolagsstämman eller i något annat motsvarande organ som utövar den juridiska personens högsta beslutanderätt. En eventuell revision saknar också betydelse i detta avseende.

Uppgifterna ska lämnas utan onödigt dröjsmål. Bokslutet ska anses klart när det på behörigt sätt har undertecknats på det sätt som föreskrivs i 3 kap. 7 § eller annars faktiskt har upprättats. Således utgör det att undertecknandet skjuts upp på konstlad väg inget hinder för myndighetens rätt. Enligt den bestämmelse som föreslås i det föregående 4 mom. ska tidsfristen för upprättande av bokslut vara fyra månader från räkenskapsperiodens utgång.

Överföringen kan ske elektroniskt förutsatt att kraven i 2 kap 7 § på att bokföringen ska kunna granskas utan svårighet och skrivas ut i läsbar form uppfylls. Förslaget motsvarar det tyska rättsläget: Bundesfinanzhof har i egenskap av högsta skatterättslig instans ansett att ett liechtensteinskt bolag – som i sitt hemland var helt bokföringsskyldigt – inte kunde åläggas att ha separat bokföring i enlighet med tyska bestämmelser av den verksamhet som bedrivits i Tyskland (14.11.2018 – I R 81/16).

Med stöd av 9 § 2 mom. i förvaltningslagen (434/2003) gäller i fråga om ”*rätt att använda sitt eget språk vid kommunikation med myndigheterna vad som särskilt föreskrivs om detta eller vad som följer av internationella avtal som är bindande för Finland*”. I fråga om beskattning och andra förvaltningsärenden samt förvaltningsprocessuella ärenden är handläggningsspråket antingen finska eller svenska i enlighet med vad som föreskrivs i 12 och 13 § i språklagen (423/2003). Likaså föreskrivs det på ett förtydligande sätt att uppgifterna vid behov ska lämnas till myndigheten i form av en översättning. I praktiken innebär detta att det åtminstone är möjligt att använda engelska.

Till den del ett utländskt bokslut har upprättats i enlighet med bestämmelserna i den stat där den juridiska personen har registrerats eller bildats och detta bokslut uppfyller förutsättningarna i 2 mom., ska också de förfarandebestämmelser i 3 kap. som gäller bokslut åsidosättas med stöd av

7 mom. och enbart de motsvarande bestämmelserna i den staten tillämpas. Detta hindrar dock inte att myndigheterna får information för att fullgöra sina lagstadgade uppgifter.

Det föreslagna momentet innebär bl.a. att en utländsk juridisk persons bokslut inte kan registreras hos patent- och registerstyrelsen i Finland med stöd av denna paragraf. En sådan utländsk juridisk person är inte heller skyldig att översätta sitt bokslut till finska eller svenska eller omräkna de belopp som anges i någon annan valuta till euro. I bokföringslagen föreskrivs det inte heller om språket eller valutan för bokföringen för en räkenskapsperiod.

Det förhåller sig dock annorlunda i fråga om det separata bokslut som avses i de föreslagna 4 och 5 mom. Ett sådant bokslut ska t.ex. inte registreras i den juridiska personens hemstat och kan inte heller i övrigt omfattas av sådana krav i hemstatens lagstiftning som strider mot eller annars överlappar bokföringslagen i Finland.

8 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits av riksdagen. Lagen gäller de räkenskapsperioder som börjar den dag lagen träder i kraft eller därefter. På bokföringen för räkenskapsperioder som har börjat före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Det huvudsakliga syftet med principen om bokslutshandlingarnas offentlighet och den bokföringsrättsliga öppenheten är att trygga borgenärernas, inklusive skattemyndighetens och andra offentligrättsliga borgenärers, förmögenhetsrättigheter, vilket innebär att det är fråga om reglering som hör till egendomsskyddet enligt 15 § i grundlagen (731/1999). Samtidigt får kravet på öppenhet i bokföringen inte utan motiverade grunder äventyra skyddet för företagsegendom.

Bestämmelser som gäller egendomsskyddet, som tryggas i 15 § 1 mom. i grundlagen, ska vara tillräckligt noggrant avgränsade och exakta. Bestämmelserna måste också väga in parternas rättigheter och skyldigheter i rätt proportion till varandra för att inte vara oskäliga för någon part eller grundlöst diskriminera eller gynna någon (GrUU 69/2018 rd, s. 2).

Förslaget har inte mer än ringa konsekvenser för de utländska juridiska personer förslaget gäller, eftersom dessa enligt gällande skattebestämmelser för beskattningen i Finland ska beräkna skatteårets resultat för sitt fasta driftställe här samt de tillgångar och skulder som hänför sig till det. Det ligger i Skatteförvaltningens och Tullens rättmätiga intresse att de bokföringsmässiga uppgifterna utnyttjas för att verifiera att denna skyldighet eventuellt föreligger. I enlighet med proportionalitetsprincipen föreslås ingen motsvarande rätt att få uppgifter för andra intressentgrupper, eftersom propositionen enbart tjänar fiskala intressen. Den rättsobjekt som ska skyddas är således myndighetens rätt att få information i denna uppgift. Den föreslagna ändringen kan således inte anses oskälig för utländska juridiska personer eller för de fasta driftställen som de driver i Finland.

Propositionen har inte heller någon betydande inverkan på tillhandahållandet av varor och tjänster inom EU. Med stöd av artikel 54 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt får ett sådant bolag enligt handelslagstiftning som bildats i enlighet med en medlemsstats lagstiftning bedriva stadigvarande och fortlöpande ekonomisk verksamhet i en annan medlemsstat (artikel 49). Denna etableringsfrihet innefattar rätt att bilda och driva företag på de villkor som etableringslandets lagstiftning föreskriver för egna medborgare. I samma syfte förbjuder artikeln även

inskränkningar för medborgare i en medlemsstat som är etablerad i någon medlemsstat att upprätta kontor, filialer eller dotterbolag. Eftersom de förslag som ingår i denna proposition inte ställer strängare krav på juridiska personer som bildats i en annan medlemsstat än vad som gäller finländska företag, kan förslaget inte anses strida mot etableringsfriheten. Förslaget erkänner uttryckligen att ett bokslut som upprättats i enlighet med en annan medlemsstats bestämmelser är tillräckligt, eftersom medlemsstaternas bestämmelser till denna del på samma sätt som Finlands bokföringslag grundar sig antingen på EU:s redovisningsdirektiv eller på internationella IFRS-standards som godkänts genom IAS-förordningen.

Finlands bokföringslag förutsätter inte heller att bokföringen för räkenskapsperioden ska vara på finska eller svenska, och därför förslås detta inte heller när det är fråga om utländska juridiska personer. Propositionen kan inte heller anses begränsa den frihet att tillfälligt tillhandahålla gränsöverskridande tjänster som råder på EU:s inre marknad, eftersom det i sådan verksamhet på grund av dess tillfälliga karaktär i allmänhet inte är fråga om rörelse som drivs eller yrke som utövas i Finland, varvid bokföringsskyldighet enligt finsk lag då inte uppkommer.

På de grunder som anges ovan kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 1 kap. i bokföringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i bokföringslagen (1336/1997) 1 kap. 1 § 4 mom., sådant det lyder i lag 1620/2015,
och
fogas till 1 kap. en ny 1 b § som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Juridiska personers bokföringsskyldighet

Bestämmelser om utländska juridiska personers bokföringsskyldighet finns i 1 b §.

1 b §

Utländska juridiska personers bokföringsskyldighet

Utländska juridiska personer vars verkliga ledning utövas i Finland är bokföringsskyldiga för rörelse som de driver och yrke som de utövar. Andra utländska juridiska personer är bokföringsskyldiga för rörelse som de driver och yrke som de utövar i Finland.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om utländska juridiska personer gäller också

- 1) utländska dödsbon,
- 2) utländska placeringsfonder och specialplaceringsfonder,
- 3) utländska trustar och liknande juridiska konstruktioner,
- 4) andra för särskilt ändamål förbehållna utländska förmögenhetskomplex än sådana som avses i 1–3 punkten.

En utländsk juridisk persons bokslut som har upprättats i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG eller i enlighet med internationella bokslutsstandarder betraktas som ett bokslut som avses i 3 kap. Detsamma gäller ett bokslut som med tanke på att ge en sådan rättvisande bild som avses i 3 kap. 2 § i övrigt motsvarar ett bokslut som avses i detta moment. Utländska juridiska personer eller skatte-, tull-, polis- eller åklagarmyndigheter samt domstolar kan av bokföringsnämnden begära ett i 8 kap. 2 § avsett utlåtande om motsvarigheten.

Om en juridisk person från ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet inte har upprättat bokslut eller om dennes bokslut inte uppfyller förutsättningarna i 3 mom., ska den för rörelse som den driver och yrke som den utövar i Finland upprätta ett separat bokslut med iakttagande i tillämpliga delar av bestämmelserna i 3 kap. Ett sådant bokslut ska upprättas inom fyra månader från räkenskapsperiodens utgång. Om en utländsk juridisk person inte annars upprättar bokslut, betraktas kalenderåret som räkenskapsperiod.

Om bokslut inte har upprättats för en sådan juridisk person från ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, vars verkliga ledning utövas i Finland, eller om bokslutet inte omfattar den rörelse som den juridiska personen driver eller yrke som den utövar i sin helhet, ska den juridiska personen upprätta ett separat bokslut med iakttagande av det som föreskrivs i 4 mom.

När ett bokslut som avses i 4 och 5 mom. är färdigt ska det på begäran av en myndighet som avses i 3 mom. lämnas till myndigheten utan ogrundat dröjsmål. Bokslutet är färdigt när det har undertecknats på det sätt som föreskrivs i 3 kap. 7 § eller det annars faktiskt har upprättats. På begäran av en myndighet ska också utan ogrundat dröjsmål lämnas sådana uppgifter som kompletterar bokslutet och som myndigheten behöver för att sköta sina lagstadgade uppgifter. Ifall informationen inte finns på finska eller svenska, ska den ges in i form av en översättning om myndigheten begär det.

Vad som i 3 kap. 5–7, 7a och 9–11 § föreskrivs om förfarandena gäller inte bokslut som avses i 3 mom. På sådana bokslut tillämpas vad som i den stat där den juridiska personen registrerats eller bildats föreskrivs om de förfaranden som avses i de bestämmelserna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På bokföring för räkenskapsperioder som inleds före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Helsingfors den 18 november 2021

Statsminister

Sanna Marin

Arbetsminister Tuula Haatainen

Lag

om ändring av 1 kap. i bokföringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i bokföringslagen (1336/1997) 1 kap. 1 § 4 mom., sådant det lyder i lag 1620/2015,
och
fogas till 1 kap. en ny 1 b § som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Juridiska personers bokföringsskyldighet

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Juridiska personers bokföringsskyldighet

Utländska juridiska personer är inte bokföringsskyldiga enligt denna lag. I 17 a § i handelsregisterlagen (129/1979) föreskrivs om registrering av bokslutshandlingar för filialer i Finland till utländska näringsidkare.

Bestämmelser om utländska juridiska personers bokföringsskyldighet finns i 1 b §.

1 b §

Utländska juridiska personers bokföringsskyldighet

Utländska juridiska personer vars verkliga ledning utövas i Finland är bokföringsskyldiga för rörelse som de driver och yrke som de utövar. Övriga utländska juridiska personer är bokföringsskyldiga för rörelse som de driver och yrke som de utövar i Finland.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om utländska juridiska personer gäller också

- 1) utländska dödsbon,*
- 2) utländska placeringsfonder och specialplaceringsfonder,*
- 3) utländska truster och liknande juridiska konstruktioner,*
- 4) andra för särskilt ändamål förbehållna utländska förmögenhetskomplex än sådana som avses i 1–3 punkten.*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

En utländsk juridisk persons bokslut som har upprättats i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG eller i enlighet med internationella bokslutsstandarder betraktas som ett bokslut som avses i 3 kap. Detsamma gäller ett bokslut som med tanke på att ge en sådan rättvisande bild som avses i 3 kap. 2 § i övrigt motsvarar ett bokslut som avses i detta moment. Utländska juridiska personer eller skatte-, tull-, polis- eller åklagarmyndigheter samt domstolar kan av bokföringsnämnden begära ett i 8 kap. 2 § avsett utlåtande om motsvarigheten.

Om en juridisk person från ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet inte har upprättat bokslut eller om dennes bokslut inte uppfyller förutsättningarna i 3 mom., ska den för rörelse som den driver och yrke som den utövar i Finland upprätta ett separat bokslut med iakttagande i tillämpliga delar av bestämmelserna i 3 kap. Ett sådant bokslut ska upprättas inom fyra månader från räkenskapsperiodens utgång. Om en utländsk juridisk person inte annars upprättar bokslut, betraktas kalenderåret som räkenskapsperiod.

Om bokslut inte har upprättats för en sådan juridisk person från ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, vars verkliga ledning utövas i Finland, eller om bokslutet inte omfattar den rörelse som den juridiska personen driver eller yrke som den utövar i sin helhet, ska den juridiska personen upprätta ett separat bokslut med iakttagande av det som föreskrivs i 4 mom.

När ett bokslut som avses i 4 och 5 mom. är färdigt ska det på begäran av en myndighet som avses i 3 mom. lämnas till myndigheten utan ogrundat dröjsmål. Bokslutet är färdigt när det har undertecknats på det sätt som föreskrivs i 3 kap. 7 § eller det annars faktiskt har upprättats. På begäran av en myndighet ska också utan ogrundat dröjsmål lämnas sådana uppgifter som kompletterar bokslutet

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

och som myndigheten behöver för att sköta sina lagstadgade uppgifter. Ifall informationen inte finns på finska eller svenska, ska den ges in i form av en översättning om myndigheten begär det.

Vad som i 3 kap. 5–7, 7a och 9–11 § föreskrivs om förfarandena gäller inte bokslut som avses i 3 mom. På sådana bokslut tillämpas vad som i den stat där den juridiska personen registrerats eller bildats föreskrivs om de förfaranden som avses i de bestämmelserna.

Denna lag träder i kraft den 20 .
